

PATVIRTINTA
LAJM akademinės tarybos
posėdyje 2017-04-28 protokolo Nr.
3P-6 (nauja redakcija)
LAJM akademinės tarybos nutarimu
Nr. ATN-11
Papildyta LAJM akademinės tarybos
2018-02-26 nutarimu ATN-6

LIETUVOS AUKŠTOSIOS JŪREIVYSTĖS MOKYKLOS AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos aukštoji jūreivystės mokykla (toliau – LAJM) siekia akademinės veiklos profesionalumo, akademinės laisvės ir kuria demokratišką, pasitikėjimą bei kūrybingumą skatinančią atmosferą LAJM bendruomenėje, puoselėja pagrindines akademinės ir jūrinės bendruomenės vertybes: pagarbą žmogui, tiesą, teisingumą, sąžiningumą, profesinę, mokslinę, pilietinę atsakomybę.
2. LAJM akademinės etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) įtvirtina pagrindines etiško akademinio elgesio nuostatas, kurių tiesiogiai neapibrėžia valstybės įstatymai bei LAJM Statutas, Studijų nuostatai ir kiti vidaus dokumentai. Akademinė etika yra visuma visuotinai pripažintų vertybių, užtikrinančių mokslo ir studijų proceso skaidrumą, sąžiningumą, teisingumą, šiame procese dalyvaujančių asmenų lygybę, nediskriminavimą, atsakingumą, tausų išteklių vartojimą, akademinę laisvę, mokslo ir studijų darbų vertinimo nešališkumą, pasitikėjimą, pagarbą ir intelektualinės nuosavybės apsaugą.
3. Kodekse nustatomi būdingieji etikos normų pažeidimų atvejai ir atsakomybė už pažeidimus. Kiekvienu atveju etikos pažeidimo nustatymą lemia konkretaus įvykio aplinkybės. Pažeidimų išdėstymo eilė Kodekse nereiškia pažeidimo svarbos.
4. Kodeksas taikomas visiems LAJM akademinės bendruomenės nariams – studentams ir klausytojams (toliau – studentams), dėstytojams ir administracijos darbuotojams.
5. Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos bendruomenės nariai, pripažindami akademinės veiklos profesionalumą ir akademinę laisvę, puoselėdami pagrindines akademinės ir jūrinės bendruomenės vertybes, kilnius santykius, vertinant, gerbiant save ir kitus, gera valia įsipareigoja laikytis šio Kodekso nuostatų. LAJM bendruomenės nario savigarba skatina vykdyti šį Kodeksą, laikytis LAJM akademinės tvarkos ir bendravimo normų.

II SKYRIUS BENDROSIOS AKADEMINĖS ETIKOS NORMOS

6. LAJM bendruomenė gerbia jos narių saviraiškos teisę, kuri apima akademinę laisvę, t. y. galimybę siekti aukštos kvalifikacijos, tobulėti, atvirai dėstyti savo požiūrį į studijų ir mokslo

taikomosios veiklos organizavimą ir administravimą, laisvai ir atvirai išreikšti kritines idėjas bei pripažinti kitų bendruomenės narių akademinę laisvę, išlaikant kritinio mąstymo tradiciją bei atviro svarstymo atmosferą LAJM.

7. LAJM bendruomenės nariai turi teisę išsakyti ir ginti savo nuomonę priimant sprendimus, reikšmingus LAJM bendruomenei, jos padaliniams ar pačiam asmeniškai, bei yra pakantūs ir gerbia kito nuomonę. Dalyvaujama mokslo taikomoje ar eksperimentinėje veikloje, išskyrus tą, kuri žinomai susijusi su žala žmogui, gamtai, visuomenei ar kultūrai. Inicijuojami ir (ar) vykdomi siejant su LAJM vardu tik tie projektai, kurių rezultatai naudingi bendriems LAJM interesams.
8. LAJM bendruomenės narių santykiai pozityvūs, grindžiami pagarbos, geranoriškumo, nešališkumo ir nediskriminavimo principais. LAJM puoselėjama tarpusavio pagarba. Netoleruojamas bendruomenės narių diskriminavimas (negatyvus ir pozityvus) nei kalba, nei veiksmais ar akademinio vertinimu dėl amžiaus, lyties ar lytinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės ar etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų. LAJM netoleruojamas priekabiavimas prie bendruomenės nario dėl amžiaus, lyties ar lytinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės ar etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų. Toleruojamas bendruomenės nario dalyvavimas politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje (papildyta nuo 2018-02-26 LAJM akademinės tarybos nutarimu ATN-6).
9. LAJM bendruomenės narių tarpusavio santykiai grindžiami kolegialumo bei akademinio solidarumo principais, siekiant studijų bei mokslo taikomosios veiklos kokybės ir kūrybingumo. Vyrauja bendradarbiavimas ir sąžininga tarpusavio konkurencija. Saugomas kolegų ar pavaldinių informacijos konfidencialumas. Puoselėjamas ir garsinamas LAJM ir jos bendruomenės nario vardas.
10. Kiekvienas LAJM bendruomenės narys privalo laikytis LAJM bendrųjų veiklos, lojalumo ir pagarbos bendruomenei principų, prioriteto spręsti problemas LAJM bendruomenės viduje ir pagal galimybes prisidėti prie LAJM tikslų įgyvendinimo. Bendruomenės nariai veikia vadovaujantis LAJM veiklos strategija, o konstruktyvią kritiką pareiškia visų pirma LAJM bendruomenės nariams. Vengiama sukelti viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktų, savo veiksmais kenkti LAJM įvaizdžiui ir reputacijai, dalykiniam bendradarbiavimui su socialiniais partneriais. LAJM vardas bei materialieji LAJM išteklių nenaudojami privačiųjų interesų tenkinimui, politinei, religinei veiklai ir savigyrai. Tausojamas LAJM turtas.
11. Akademinę etiką *pažeidžia*:
 - 11.1. svetimų idėjų pasisavinimas ir pateikimas kaip savo;
 - 11.2. konstruktyvios ir dalykinės nuomonės ignoravimas bei teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus, ignoravimas arba sąmoningas ribojimas, demagogija;

- 11.3. priekabiavimas ar diskriminavimas (pozityvus ar negatyvus), kai įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka (papildyta nuo 2018-02-26 LAJM akademinės tarybos nutarimu ATN-6);
- 11.4. žmogaus teises pažeidžiančio ir orumą žeminančio elgesio toleravimas;
- 11.5. viršenybės demonstravimas santykiuose su studentais ar pavaldiniais;
- 11.6. informacijos, skirtos visiems dėstytojams ar studentams, nuslėpimas;
- 11.7. garso ir vaizdo įrašymo priemonių naudojimas paskaitose asmeniniais tikslais;
- 11.8. daromas spaudimas bendruomenės nariui siekiant nepelnyto įvertinimo arba norint nuslėpti nesąžiningus akademinis veiksmus;
- 11.9. kenkiama LAJM įvaizdžiui, menkinama LAJM reputacija, žeminamas LAJM ir LAJM bendruomenės nario vardas, pažeidžiant akademinę drausmę, nevykdant LAJM vidaus teisės aktų reikalavimų, nesilaikant viešosios tvarkos.

III SKYRIUS DĖSTYMO ETIKOS NORMOS

12. LAJM dėstytojų ar kitų bendruomenės narių ir studentų santykis turi būti orientuotas į akademinis reikalavimus. Susisaistymas neakademinio pobūdžio įsipareigojimais gali sukelti interesų konfliktą, todėl dviprasmiški santykiai su studentais vengtini.
13. Akademeinei etikai prieštarauja:
 - 13.1. tiesioginių ir netiesioginių dovanų, neakademinio pobūdžio paslaugų arba akademinio pobūdžio paslaugų, tiesiogiai nesusijusių su studijuojamais dalykais, priėmimas iš studentų;
 - 13.2. dėstytojo vaidmens prisiėmimas šeimos nario, verslo partnerio atžvilgiu (egzaminavimas, vadovavimas baigiamajam darbui ir pan.) tais atvejais, kai esama galimybės išvengti tokio vaidmens;
 - 13.3. siekimas užmegzti intymius santykius su studentu, su kuriuo sieja dėstomas dalykas, vadovavimas tiriamajam darbui ar kitaip pasireiškiantis tiesioginis akademinis santykis (papildyta nuo 2018-02-26 LAJM akademinės tarybos nutarimu ATN-6).
14. Pasitikėjimo atmosfera kuriama gerbiant studento asmeninį gyvenimą ir saugant konfidencialią informaciją apie studentą, neviešinant jos be studento sutikimo.
15. LAJM studento žinių bei įgūdžių vertinimas turi būti objektyvus, t.y. teisingas, sąžiningas, suderintas su numatomais studijų programos ir dėstomo dalyko studijų rezultatais, atsižvelgiant į studentų žinias ir sugebėjimus.
16. LAJM dėstytojas privalo principingai reaguoti į studentų nesąžiningumo atvejus, tokius kaip plagijavimas, nusirašinėjimas, naudojimas pašaline pagalba egzaminu ar įskaitos metu, svetimo

rašto darbo pateikimas kaip savo, uždarbiavimas rašant rašto darbus kitiems studentams, vieno dalyko rašto darbo pateikimas atsiskaitant už kitą dalyką, papirkinėjimas.

IV SKYRIUS STUDIJŲ ETIKOS NORMOS

17. Pripažindami tiesą, žinojimą, gebėjimus, supratimą, jūrines tradicijas ir kultūrą aukščiausiomis studijų vertybėmis ir tikėdamiesi pasitikėjimo bei teisingo pasiekimų įvertinimo, LAJM studentai privalo laikytis akademinio sąžiningumo principo.
18. Šiurkščiais akademinio sąžiningumo principo pažeidimais yra šie veiksmai:
 - 18.1. plagjavimas;
 - 18.2. nesąžiningas elgesys atsiskaitymų metu;
 - 18.3. pagalba kitam atliekant nesąžiningą akademinį veiksma plagiujiant ar sukčiaujant;
 - 18.4. papirkinėjimas ar atlygis už mokslo ar studijų rezultatus (asmeninis ar grupinis).
19. *Plagjavimas* – tai svetimų idėjų pateikimas kaip savų. Studijų darbas laikytinas plagiatu, kai:
 - 19.1. svetimas tekstas pateikiamas be citavimo ženklų – kabučių arba kitokio pobūdžio išskyrimo iš viso teksto;
 - 19.2. darbas iš dalies (1-2 puslapiai) arba visas yra parašytas perfrazuojant kito autoriaus tekstą, nepateikiant nuorodos į tą tekstą;
 - 19.3. perpasakojama arba cituojama svetima idėja, iliustracinė medžiaga ar duomenys pažodžiui cituojant kito autoriaus mintis nenurodant šaltinio (kai cituojamas tekstas be nuorodos į šaltinį užima daugiau nei pusę puslapio teksto).
20. Elgesys atsiskaitant už dalyką ar jo dalį kontrolinių darbų, įskaitų, egzaminų metu ir pan. vadinamas *nesąžiningu elgesiu*, kai:
 - 20.1. nusirašinėjama arba sąmoningai leidžiama kitam nusirašyti;
 - 20.2. pasakinėjama;
 - 20.3. naudojami iš anksto pasiruošti atsakymai;
 - 20.4. naudojamos egzaminatoriaus neleistos priemonės;
 - 20.5. svetimas rašto darbas įteikiamas kaip savas;
 - 20.6. tas pats rašto darbas pateikiamas atsiskaitant už kelis dalykus;
 - 20.7. atsiskaitoma už kitą asmenį arba atsiskaitant pasinaudojama kito studento darbu;
 - 20.8. nurodomas žinomai klaidingas informacijos šaltinis;
 - 20.9. dėstytojo jau įvertintas rašto darbas pataisomas be dėstytojo sutikimo siekiant pareikalauti aukštesnio įvertinimo;
 - 20.10. klastojami akademiniai užduočių (laboratorinių, kursinių ir kitų darbų) duomenys ar rezultatai.

21. Akademinėje aplinkoje LAJM jūrinių studijų programų studentai privalo dėvėti uniformą, o kitų studijų programų studentai – laikytis dalykinės aprangos nuostatų. Netoleruojama sportinė ar laisvalaikio apranga bei avalynė, iššaukiantys, aptempti, persišviečiantys rūbai, gilios iškirptės, kepurės, akiniai nuo saulės ir pan.

V SKYRIUS MOKSLINĖS TAIKOMOSIOS VEIKLOS ETIKA

22. Mokslinė taikomoji veikla turi būti grindžiama sąžiningumu ir tiesos siekimu. Šiai mokslinės taikomosios veiklos nuostatai prieštarauja ir ją pažeidžia šie veiksmai:
- 22.1. plagijavimas, t. y. svetimo teksto, idėjos arba išradimo, pateikimas kaip savo;
 - 22.2. tyrimo duomenų klastojimas, falsifikavimas arba manipuliavimas jais;
 - 22.3. sąmoningai klaidinantis informacijos apie empirinio tyrimo metodiką pateikimas;
 - 22.4. tyrimo duomenų, kompiuterinių programų, medžiagos pavyzdžių, rankraščio vagystė arba sąmoningas sugadinimas;
 - 22.5. nepamatuotas bendraautorystės primetimas jaunesniems kolegoms ar pavaldiniams;
 - 22.6. šališkumas recenzuojant mokslinio ar taikomojo tyrimo projektus ar rezultatus;
 - 22.7. nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl motyvų, nesusijusių su vertinamo mokslinio darbo profesionalumu;
 - 22.8. rekomendavimas suteikti pareigybę, akademinį vardą ar apdovanojimą remiantis ne dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendento savybėmis;
 - 22.9. akademinės laisvės varžymas naudojantis tarnybine padėtimi.

VI SKYRIUS KODEKSO TVIRTINIMAS, KEITIMAS, GALIOJIMAS IR TAIKYMAS

23. LAJM bendruomenės narių Kodekso pažeidimų atvejus nagrinėja LAJM Akademinės tarybos sudaryta ir LAJM direktoriaus įsakymu patvirtinta Akademinės etikos komisija (toliau – Komisija), veikianti pagal LAJM Akademinės tarybos patvirtintą darbo reglamentą.
24. Kodeksas įsigalioja nuo jo patvirtinimo dienos. LAJM bendruomenės narių ar Komisijos iniciatyva Kodeksas gali būti keičiamas ir tobulinamas. Kodeksą ir jo pakeitimus tvirtina LAJM akademinė taryba. Kodeksas skelbiamas LAJM tinklapyje.